

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. K. , Z. K. i K. X.
przeciwko Przedsiębiorstwu [...] Spółce Akcyjnej w C.
o zapłatę,
i z powództwa wzajemnego
Przedsiębiorstwa [...] Spółce Akcyjnej w C.
przeciwko K. K., Z. K. i K. X.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego - powoda wzajemnego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 sierpnia 2018 r., sygn. akt V AGa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. oddala wniosek K. K. o zasądzenie kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego (powoda wzajemnego) Przedsiębiorstwa [...] S.A. w C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 sierpnia 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej.

Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Takie skonstruowanie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oznacza, że wniosek został oparty na dwóch wykluczających się przesłankach, albowiem skoro – w ocenie skarżącego – występuje w sprawie zagadnienie prawne, to skarga oparta na zastosowanych przez sąd przepisach, na tle których – jak twierdzi skarżący – powstało zagadnienie prawne, nie może być skargą oczywiście uzasadnioną (zob. postanowienie SN z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, niepubl.).

Odnosząc się do pierwszej z powołanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zauważyć należało, że skarżący, powołując się na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadził je do pytania, „czy w sytuacji niespełnienia przez najemcę, wszystkich warunków określonych w treści umowy najmu, uprawniających go do żądania od wynajmującego

zwrotu równowartości ulepszeń, mimo obiektywnego braku przyczynienia się wynajmującego do zaistnienia stanu owego (niespełnienia warunków) taki najemca może domagać się zapłaty równowartości przedmiotowych ulepszeń”. Wedle skarżącego, biorąc pod uwagę stale rosnący rynek wynajmu nieruchomości komercyjnych, rozstrzygnięcie powyższego zagadnienia prawnego ma zasadnicze i niezmiennie ważne znaczenie dla rozstrzygania innych podobnych spraw pojawiających się na wokandach. Skarżący nie przywołał jednak takich przykładowych sygnatur spraw, a jedynie wskazał na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2003 r. (I PK 306/02, „Wokanda” 2004, nr 7-8, poz. 51).

Aby spełnić przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie wystarczy jednak jedynie sformułować pytanie do Sądu Najwyższego. Istotnego zagadnienia prawnego nie stanowi bowiem kwestia o charakterze faktycznym lub wynikająca tylko z uchybień, które miały – według twierdzeń skarżącego – zaistnieć w danej sprawie. Istotne zagadnienie prawne stanowi problem powstały na tle konkretnego przepisu prawa (materialnego, procesowego), mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, których wyjaśnienie ma wpływ nie tylko na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, ale także na rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (zob. postanowienie SN z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013, niepubl.).

Tych wymagań skarga kasacyjna pozwanego (powoda wzajemnego) nie spełnia.

Skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien w pogłębionym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Wymaga to przedstawienia tego zagadnienia przez odpowiednie sformułowanie, jako ogólnego, abstrakcyjnego pytania prawnego, wskazania przepisu prawa, na tle którego powstało, przedstawienia kontrowersji i rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje oraz wykazania, że mają one poważny charakter, iż konieczne jest zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy, niezbędnego nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, lecz istotnego

także dla rozwoju judykatury (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl.). Skarżący zaś nie wykazał, że w sprawie występuje tak rozumiane zagadnienie prawne. W szczególności nie przedstawił istotnych kontrowersji powstałych na tle przedstawionego zagadnienia, jak również nie wykazał poważnego, istotnego i uniwersalnego zagadnienia oraz konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy.

Przedstawione zagadnienie nie jest zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz w istocie pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem sprawy i polemiką z tym stanowiskiem. Już tylko ubocznie należało zauważyć, że nie jest możliwe abstrakcyjne rozstrzygnięcie przedstawionej przez skarżącego kwestii. Otóż sposób rozliczenia (a w szczególności ocena ziszczenia się bądź nie warunku zastrzeżonego przez strony w umowie) nakładów ulepszających nieruchomości został pozostawiony – w ramach swobody zawierania umów (art. 353¹ k.c.) – woli stron, które w niniejszej sprawie faktycznie samodzielnie go uregulowały, odmiennie niż przewiduje to norma art. 676 k.c. Strony niniejszego postępowania zawarły bowiem w umowie dzierżawy z dnia 28 października 2008 r. takie zobowiązanie umowne (§ 4 ust. 3 i 4), zaś ocena wyrażona przez Sądy obu instancji o braku ziszczenia się przesłanek negatywnych odmowy zwrotu wymienionej rekompensaty, o której mowa w § 4 ust. 5 umowy dzierżawy, nie dawała podstaw do sformułowania przez skarżącego przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tym bardziej, że skarżący przedstawił Sądowi Najwyższemu pytanie bez jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni i oceny dowodów, co też zostało dokonane przez Sądy rozpoznające niniejszą sprawę.

W tym miejscu można tylko wskazać, że Sądy *meriti* oceniły całość materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym zeznania świadków. Ponadto dopiero w apelacji pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentu

w postaci pisma powódki Z. K. z dnia 28 sierpnia 2014 r. do zarządu pozwanego z uzasadnieniem, że przeprowadzenie dowodu z jednostronicowego dokumentu nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy (k. 864). Niemniej w art. 381 k.p.c. określono przesłanki warunkujące możliwość dopuszczenia dowodów w postępowaniu apelacyjnym. Co charakterystyczne, w przeciwieństwie do art. 207 § 6 k.p.c., przesłanką dopuszczenia spóźnionego dowodu przed sądem odwoławczym nie jest brak zwłoki w rozpoznaniu sprawy w kontekście zgłoszenia takiego dowodu. Innymi słowy, sąd odwoławczy może dopuścić taki dowód (który mógł zostać zgłoszony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym) jedynie wówczas, gdy potrzeba jego powołania zaistniała po wydaniu wyroku przez sąd I instancji, a w tym pojęciu nie mieści się zagadnienie zwłoki w rozpoznaniu sprawy w postępowaniu apelacyjnym.

Przechodząc do oceny drugiej z powołanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazać należy, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, w powołaniu się przez skarżącego na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinno wykazywać, iż zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, czyli jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej, wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Ponadto skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze oparciu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności musi towarzyszyć wywód skarżącego dotyczący tego, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie, z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało, oraz argumentacja wskazująca na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Nie każde bowiem naruszenie określonego przepisu (nawet oczywiste) prowadzi do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny (zob. np. postanowienia SN: z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 154/11, niepubl. i z dnia

20 lutego 2014 r., III SK 62/13, niepubl.).

W lakonicznym zaś uzasadnieniu wniosku skarżącego brak jest takiej argumentacji, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi kasacyjnej w ustalonym przez Sąd II instancji stanie faktycznym. Inaczej rzecz ujmując, uzasadnienie ww. przyczyny kasacyjnej jest niewystarczające.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, niepubl.). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepubl. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie SN z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, niepubl.; zob. też np. postanowienia SN: z dnia 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, niepubl.; z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, niepubl.; z dnia 13 lutego 2014 r., I PK 262/13, niepubl.; z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, niepubl.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o czym orzeczono na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Stronie powodowej (pозwanej wzajemnej) nie zostały zasądzone koszty

postępowania kasacyjnego ze względu na wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną po terminie (art. 398⁷ § 1 k.p.c.).